

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Panarion, Hoc Est, Arca Medica Variis Diuinæ Scriptvræ
priscorumq[ue] Patrvm Antidotis aduersus Animi morbos
instructa**

Busaeus, Johannes

Moguntiae, 1608

Voluptas carnalis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-54834](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-54834)

in cordibus nostris, quid sentiendum sit, ut est caritas, humilitas, castitas, obedientia, hec approbemus indubitanter & appetamus, quæ Deo placere scimus indubitanter. Sed & ea omnimodis odiſſe debemus, de quibus certum est, quod oderit ea Deus, ut est apostasia, &c. In his verò rebus, de quibus nihil certum possumus inuenire, nihil certum voluntas nostra definiat pendeat inter virūque, aut saltem neutri parti nimis adhereat, cogitans semper, ne altera pars forte Deo magis placeat, & parati simus voluntatem eius sequi, in quamcumque partem eam cognouerimus inclinari. Bonum autem erit, subdit paulo post, si Dei seruus voluntatem suam suspensam tenuerit, donec Prælatum interroget, & ab eo querat Domini voluntatem, cui vice ipsius obedit. Vnde B. Basilius in regulis breuioribus posita quæstione, an religioso ministerium à superioribus assignatum recusare, & aliud postulare liceat, respondet. Cum obedientia vsq; ad mortem seruari debeat: qui quod sibi assignatum est recusat, & aliud ab eo diuersum exquirat, primum hic omnino obedientiam violat; & aperte declarat, nequaquam seipsum abnegasse, tum etiam aliorum complurium malorum cum sibi tum aliis auctor existit. Et Cassianus in institutionibus agens de monachis Scithi. Inter quos, ait, nunquam peculiare opus non dicam affectu, sed ne cogitatione quidem ab aliquo affectu abatur. Quicquid demum de ministeriis, vel aliis rebus præscribatur, id prudentiæ superioris committendum est, qui pro ratione sui muneris quo loco Dei fungitur id præscribet cuiq; quod ad maiorem gloriam Dei expedire videbitur. Qui in familia ceteris præest, ait B. Basilius in citatis regulis, & vniuersis, quæ facere illos oporteat, describit, maiore quadam cum animaduersione administrare munus debet, sollicitèq; & ut par est, in singulis aduigilet, quo pacto videlicet conuenienter voluntati Dei, & accommodatè ad naturam facultatemq; vniuscuiusq; habita communis boni ratione, munera singulis describat, imperetur.

Bas. q. 17.

Cass. l. 4. c. 74.

Bas. q. 307.

Vide V. Amor sui. Curiositas. Familiaritas nimia. Immortificatio passionum. Inobedientia. Iudicium proprium. Peccatum. Voluptas carnalis.

VOLVPTAS CARNALIS.

Remedia contra volupt. carnis.

REMEDIUM. Considera sacrarum literarum sententias, quæ improbant & damnant omnes voluptates & delicias carnis. Ac generatim quidem prolixè eas infectatur Ecclesiastes nomine vanitatis. Vanitas vanitatum, inquit, & omnia vanitas. Et. Dixi in corde meo. Vanitas vanitatum, inquit, & omnia vanitas. Et. Dixi in corde meo. Vanitas vanitatum, inquit, & omnia vanitas.

Cccc

dam &

dam & affluam deliciis, & fruar bonis. Et vidi, quod hoc quoque esset vanitas. Risum reputavi errorem: & gaudio dixi. Quid frustra deciperis? Et rursus. Aufer iram à corde tuo, & amoue malitiam à carne tua. Adolescentia enim & voluptas vana sunt. Et Iob. Laus impiorum breuis, & gaudium hypocrite ad instar puncti. Et Tenent tympanum & ciaram, & gaudent ad sonitum organi, ducunt in bonis dies suos, & in puncto ad inferna descendunt. Et Christus Dominus apud Lucam. Vae vobis, qui rideo nunc, quia lugebitis & flebitis. Deinde Apostolus. Sicut in die bone ambulamus, non in incommestationibus & ebrietatibus, non in cubilibus & impudiciis, &c. sed induimini Dominum Iesum Christum, & carnis curam ne feceritis in desideriis. Et Manifesta sunt opera carnis, quae sunt fornicatio, immunditia, impudicitia, luxuria, veneficia, &c. ebrietates, commestationes, & his similia: quae predico vobis, sicut praedixi; quoniam qui talia agunt, regnum Dei non consequentur. Et Vidua, quae in deliciis est, viuens mortua est. Et B. Iohannes. Si quis diligit mundum, non est caritas Patris in eo: quoniam omne quod est in mundo concupiscentia carnis est, & concupiscentia oculorum, & superbia vite. Et. Quantum glorificauit se (Babylon) & in deliciis fuit, tantum date illi tormentum & luctum.

II. REMED. Considera censuram S. S. Patrum. S. Basilii in exhortatione ad baptismum. Ne dicas. Bona quidem est lex, sed longe iucundius peccatum. Voluptas est veluti quidam hamus diaboli, ad perniciem nos trahens. Voluptas mater est peccati, peccatum autem stimulus mortis. Voluptas nutritrix est aeterni vermis, quae ad tempus quidem demulcet fruentem, ac postea felle amariore retributiones facit. S. Amb. epistola ad Sabinum. Non immerito sanctus Moyses delectationem serpentis figurauit similitudini. Prona est enim in ventrem sicut serpens, non pedibus incedens, aut vllis elevata cruribus, sed sinuoso flexu totius velut corporis sui lubrica. Ei terra cibus est, sicut serpenti, quoniam escam nescit caelestem. Corporalibus enim pascitur atque in varias mutatur species cupiditatum, & tortuosis angulatur anfractibus Venenum in dentibus habet, quibus vnusquisq; se euiscerat luxuriosus, belluo internecat, abliguritor perimit. Quantos ruperunt vina? dissoluit ebrietas, distendit cruditas? S. Chry. ad populum Antiochenum. Nil demoni tam gratum, quam delitiae sunt & ebrietas, quoniam omnium est fons malorum & genitrix. Per hanc Israelitas demum in idolorum cultum precipitauit. Per hanc Sodomitas in nefarios accendit amores. Haec est enim, inquit, impietas Sodomorum, in superbia, satietate panum & conuiuio luxuriabantur. Per hanc alios perdit innumeros & gehenne tradidit. Quid enim mali non operantur deliciae? Ex hominibus porcos efficiunt, & porcis deteriores. Porcus enim inuoluitur in caeno, & stercore pascitur: hic abominabili magis vescitur mensa, illicitos excogitans coitus, & nefarios amores.

Huiusmodi

Ecl. 11. 10.
Iob. 20. 5. & 21.
21.

Luc 6. 15.

Rom. 13. 13.

Gal. 5. 19.

1 Tim. 5. 5.

1 Ioan. 2. 15.

Apoc. 18. 7.

Basil. hom. 13.

Amb. 1. 6. ep. 42.

Gen. 3. 14.

Chry. hom. 51.

Ezech. 16. 49.

Huiusmodi nihil à demoniaco differt; simili namque fertur impudentia, similique bacchatur furore: & demone quidem pressum saltem miseramur: hunc autem auersamur & odimus. Quid ita tandem? quia spontaneum ad se trahit furorem, & os, & oculos, & nares, & omnia generaliter diuersoria ductus & riuos facit furoris. S. Hier. in Iouinianum. Esus carni-
Hier. lib. 2.
 um, & potus vini, ventrisque saturitas, seminarium libidinis est. Vnde
Terent. Eun.
 & Comicus, Sine Cerere, inquit, & Libero friget Venus. Per quinque sensus, quasi per quasdam fenestras, vitiorum in animam introitus est. Non potest ante metropolis & arx mentis capi, nisi per portas eius irruerit hostilis exercitus. Horum perturbationibus anima praeuatur, & capitur aspectu, auditu, odoratu, sapore, tactu. Si Circensibus quispiam delectetur, si athletarum certamine, si mobilitate histrionum, si formis mulierum, splendore gemmarum, vestium, metallorum, & ceteris huiusmodi, per oculorum fenestras anima capti libertas est, & impletur illud propheticum. Mors in-
1 Cr. 9. 21.
 trahit per fenestras vestras, &c. Porro ciborum auaritas, quod auaritia mater sit, & animum quasi quibusdam compedibus degrauiatum in terra teneat, quis ignorat? Propter breuem gula voluptatem terra lustrantur & maria, & ut mulsum vinum, preciosusque cibus fauces nostras transeat, totius vita opera desudamus. Tactus autem alienorum corporum, & feminarum ardentior appetitus, vicinus insania est, S. Aug. de verbis
Aug. serm. 17.
 Apostoli. Delectant quaedam naturaliter infirmitatem nostram, ut cibus, ut potus delectant esurientes atque sitientes: ut nos delectat hac lux, qua de caelo funditur sole exorto, vel que sideribus & luna fulget, vel que in terra accenditur luminibus consolantibus tenebras oculorum. Delectat canora vox, & suauissima cantilena. delectat odor bonus, delectant etiam tactum nostrum, quaecunque pertinent ad carnis aliquam voluptatem, & haec omnia, quae nos delectant in sensibus corporis, aliqua licita sunt. Delectant enim, ut dixi, oculos, & spectacula ista magna natura, sed delectant etiam oculos spectacula theatrorum, haec licita, illa illicita. Psalmus sacer suauiter cantatus delectat auditum, sed delectant auditum etiam cantica histrionum. hoc licite, illud illicite. Delectant etiam conjugales amplexus, delectant etiam meretricum. Hoc licite, illud illicite. Videtis ergo carissimi etiam in istis corporis sensibus licitas esse & illicitas delectationes, Iustitia sic delectet, ut vincat etiam licitas delectationes, Auctor libri de disciplina &
In Cypriano.
 bono pudicitiae. Voluptatem vicisse, voluptas est maxima: nec ulla maior est victoria, quam ea, quae à cupiditatibus refertur. Qui hostem vicit, fortior fuit, sed altero, qui libidinem repressit, seipso fortior fuit. Qui inimicum prostrauit, externum hostem percussit. Qui cupiditatem depresso, hostem domesticum superauit. Malum omne facilius vincitur quam voluptas: quia illud quicquid est, horridum est, hoc blandum est.

III. REMED. Considera dicta Philosophorum & Poetarum Ethnicorum. Aristoteles in Ethicis. *In omnibus, inquit, à iucunditate & voluptate maxime cauendum est: non enim de ipsa incorrupti iudicamus.* Et rursum ait, voluptates prudentiam impedire, eoq; amplius, quo quis magis eis indulget, *ut in venerearum rerum voluptate, in qua constitimus, inquit, nemo intelligere quicquam potest.* Quod etiam S. Augustinus in libris de ciuitate Dei annotauit. Idcirco Hippocrates, ut in commentario ibidem recitat Lod. Viues, coitum finiuit *μικρὸν Παισιφίαν, paruum morbum comitalem.* Et apud Laertium, ac Clementem Alexandrinum Antisthenes Philosophus dicit se malle insanire, quam affici voluptate. Insaniam enim auferre medicum, voluptatem vero, cum mentem homini eripiat, vix sanabile malum esse. Epictetus in Enchiridio. *Si voluptatis alicuius imaginem animo conceperis, moderare tibi, ne ab ea mouearis. Sed & rem examina, & tibi ipsi prae delibrandi spacium. Deinde utriusque temporis memento, tum eius, quo voluptate fruieris, tum eius quo praecepta iam voluptate dolebis, teque ipse obiurgabis.* Plato. *Voluptas est malorum esca.* M. T. Cicero in libro de senectute probans senectuti non esse incommodum carere voluptatibus. *O, inquit, praeclarum munus aetatis, siquidem id auferit nobis, quod est in adolescentia vitiosissimum. Accipite enim, optima adolescentem veterem orationem Archiae Tarentini. Nullam cupiuiorem pestem, quam corporis voluptatem hominibus dicebat à natura datam. Hinc patriae prodiciones, &c. Et infra addit, virtutem in voluptatis regno non posse consistere: eam quo maior est, omne animi lumen extinguit, nihil esse tam detestabile & pestiferum.* Horatius. *Sperne voluptates, nec empti dolore voluptas.* Seneca ad Lucilium. *Voluptatem naturae rebus necessariis admiscuit, non ut illam peteremus, sed ut ea sine quibus non possimus viuere gratiora nobis illius faceret accessio. Si suo veniat iure, luxuria est.* Et libro de beata vita. *Altum quiddam est virtus, excelsum, regale, inuictum, infatigabile: voluptas, humile, seruale, ambecillum, caducum, cuius statio ac domicilium fornices & popinae sunt. Virtutem in templo inuenies, in foro, in curia, pro muris stantem, puluerulentam, coloratam, callosas habentem manus: voluptatem latitantem sepius ac tenebras captantem, circa balnea ac sudatoria, ac loca edilem meruentia, mollem, eneruem, mero atq; unguento madentem, pallidam, fucatam, & medicamentis pollinctam.* B. Aug. commemorat Philosophos qui in voluptate summam felicitatem collocabant ab aliis fuisse confutatos pictura quadam, in qua voluptas tanquam Domina sederet in sella regia & vnicuiq; virtuti tanquam ancillae, quid ipsius causa oporteret facere, imperaret, ut vel eius spectaculi absurditate appareret, quam sit ab-

Arist. 2. Eth. c. vi.

Ar. 7. Eth. c. 11.

Ang. l. 14. c. 16.

Laert. l. 6. c. 1. Clem. l. 2. libro.

Epict. c. 56.

Cic. Caton. mai. 10.

Sen. ep. 116.

Id. c. 7.

Aug. 5. ciu. Dei. c. 20.

fit absurdum voluptati vllum locum dignitas assignare. Hieron. ad Hier. lib. 2.
 uersus Iouinianum prolixè scribit ad cauendas voluptates quid pri-
 fci Philosophi fecerint. Pythagoræ, inquit, frequentias urbium decli-
 nantes in solitudine & desertis locis habitare consueverunt. Platonici quoq;
 & Stoici in templorum locis & porticibus versabantur, ut admoniti augu-
 stioris habitaculi sanctitate, nihil aliud, quàm de virtutibus cogitarent. Sed
 & ipse Plato, cum esset diues, & thoros eius Diogenes lutatis pedibus concul-
 caret, ut posset vacare Philosophia, elegit Academicam villam ab vrbe procul
 non solum desertâ, sed & pestilentem: ut cura & assiduitate morborum libidi-
 nis impetus frangeretur. discipuliq; sui nullam aliam sentirent voluptatem,
 nisi earum rerum quas discerent. Deniq; B. Basil. agens de legendis gen- Basil. hom. 24.
 tilium libris ex Prodicò Chio narrat. Quod iuueni quondam Herculi
 secum consulenti ad utram viarum se conuerteret, an ad eam, que ad virtu-
 tem per labores ducit, an ad facilem per voluptates, duas ei fœminas, virtu-
 tem ac voluptatem, quarum mox ex diuerso habitu differentiam agnouerit,
 apparuisse. Altera quidem forma conspicua, molliore facie, lasciuis oculis,
 sermone blando, omnia fausta, faciliq; & ad vitæ solatia tendentia pollicen-
 do Herculem ad se trahere conabatur. Altera verò vultu rigido, squalenti
 mœstog; ore, magnam fiduciam atq; constantiam præferens nihil iucundum,
 nihil amœnum ostendebat, sed mille pericula, laboresq; immensos terra ma-
 riq; subeundos: præmium tamen horum immortale, ad extremum verò mo-
 rientem Herculem se secuturam, & inter Deos collocaturam recipiebat, hanc-
 que secutum Herculem dicit.

IV. REMED. Recordatio terribilis iudicij extremi, & horren-
 dorum inferni cruciatuum, in voluptarios inprimis à Deo decreto-
 rum; iuxta illud Apocalypseos. *Quantum in delictis fuit, tantum illi da- Apoc. 18. 7.
 te tormentum.* Hoc remedium ipse Ecclesiastes mortalium sapientif- Eccl. 11. 8.
 fimus præscripsit, dicens. *Si annis multis vixerit homo, & in his omnibus
 letatus fuerit, meminisse debet tenebrosi temporis, & dierum multorum, qui
 cum venerint vanitatis arguentur præterita.* Exemplo sit epulo Euan- Luc. 16. 28.
 gelicus, qui epulatus quotidie splendide sepultus est in inferno, & in
 fummis tormentis existens hoc antidoto petiuit ab Abraham quin-
 que fratres suos ad meliorem vitæ frugem reduci. *Mitte, inquit, & in
 Lazarum, ut testetur illis, nempe quantas ob voluptates patiar cruces,
 ne & ipsi veniant in hunc locum tormentorum.* Vnde Hieronymus, in con- Hier. epist. 14.
 solatione ad Iulianum. *Diuitem purpuratum gehenna flamma suscepit.
 Lazarus pauper & vlceribus plenus, cuius carnes putridas lambebant canes, Luc. 16. 21.
 & vix de micis mense locupletis miserabilem sustentabat animam in sinu A-
 braha suscipitur, & tanto Patriarcho parente letatur. Difficile imò impossi-
 bile est, ut & presentibus quis & futuris fruatur bonis, ut & hic ventrem,
 & ibi*

De libris in Io-
uin.

& ibi mentem impleat, ut de delicijs transeat ad delicias, ut in vitro, secundo primus sit, ut & in caelo, & in terra appareat gloriosus. Et in Apologia ad Pammachium. Volumus opipare comedere, vxorum adherere complexibus, & in numero virginum & viduarum regnare cum Christo. Idem ergo habebit fames premium, & ingluuies, sordes & munditia, saccus & sericum. Lazarus recipit mala in vita sua, & diues ille purpuratus, crassus & nitidus, fructus est carnis bonis dum viueret, sed diuersa post mortem tenent loca. Misericordie delicijs, & deliciae miserijs commutantur. In nostro arbitrio est, vel Lazarum

Ambr. serm. 39.

sequi, vel diuitem, Eodem antidoto sanare cupiens B. Ambr. eos, qui negabant se posse vel hyeme vel aestate ieiunare, ita alloquitur. Dic mihi, o delicate Christiane, qui estum solis ieiunando ferre non potes, nunquid aestus, quem sustentaturus es, torrentior est gehenna? Nunquid hyems, cui re-
trudendus es horridior est tenebris? in exteriores enim tenebras abijciuntur peccatores: ibi erit fletus & stridor dentium, sicut ait Dominus. Stridor in qua dentium instar hyberni temporis erit in illis tenebris. Et Chryl ad populum

Matth. 25. 38.

Chryl. hom. 22.

Antioch. Non decipiamus nos ipsos. Detur enim, quod per totam vitam nostram voluptati vacauerimus: sed quid ad infinita secula? Hic enim & bona & mala finem habent, illic autem immortales poena. Hic si ardeat corpus, egreditur anima: illic vero incorrupto resurgente corpore semper anima comburitur, & peccatores enim incorrupti resurgunt, non ut honorentur, sed ut immortaliter in tormentis permaneant. Si itaq; balnei vehementiorem vaporem non ferimus, quomodo feremus igneum flumen?

V. REMED. Considera deterrimos voluptatum effectus, a S. Patri-

Basil. in Psal. 33.

bus accuratè descriptos. Basilii. Oblectatio corporeae voluptatis plus doloris habet, quam iucunditatis. Nuptiae enim saepe steriles sunt, viduitates continent & supra. Agricultura sterilitatem, mercatura naufragia, diuitias infidias patiuntur: sed & deliciae & satietas, & continens voluptatum frui-

Chryl. hom. 54.

& 55.

multos ac varios secum trahunt morbos, ac affectionum varia genera. Chryl. ad populum Ant. Quid non mali faciunt deliciae? sibiipsis contraria sunt. Vnde nescio, quomodo nomen hoc habeant: sed sicut gloria, cum ignominia sit, & diuitiae, cum sit paupertas, vocatae sunt: sic & deliciae, cum iniucunditas sit. Et rursus. Non tam vehementer fluuiarium aquarum cursus ripas corrudere solet, sicut deliciae & luxus omnia valetudinis nostrae firmamenta facile subruere. Si enim medicinalem ingrediaris officinam omnes ferè morborum causas illinc inuenies esse. Vilis enim tenuisq; mensa, ut loquuntur medicorum pueri, sanitatis mater est. Saturitas vero egritudinis mater est, morbosq; parit ipsorum quoq; medicorum artem transgredientes: pedum enim dolores, & capitis grauedines, & vertigines, & manuum cruciatus, & tremores, & remissiones, & estuosa febres, & alia his multo plura ex crapula & saturitate nasci solent. Si verò vis animi morbos inde nascentes videre, auaritia, mollitia, melan-

melancholie, ignavia, omnes ignorantia hinc habent principium, nihil namque sunt asinis meliores animi talium mensarum delicias sectantes. Et in homilia, quod nemo læditur, nisi à seipso. Meretricem ego appello vitā hanc, quæ in delirijs & affluentia diuitiarum, & huius seculi potentia ac voluptate transigitur. Et non solum meretricem eam nomino, sed & turpissimam atq; obscenissimam meretricem, cuius facies fæda, horrida, aspera, amara, crudelis, & in hoc maximè est, in quo sine venia habendi sunt cuncti, quos decipit: quod cum tam turpis sit eius vultus, barbarus ac truculentus, tamen multi ab ea capiuntur. Et cum videant apud eam cruenta omnia, periculis, mortibus & precipitijs plena, cumq; eam stipari videant sodalibus pessimis, contumelijs dico, liuore, insidijs, metu iugi, tremore frequenti, & mille alijs huiusmodi insauis confortibus velut anguim corona circumdari, fructum verò in his nullum alium, nisi interitum esse, perniciemq; perpetuam, expetit tamen à pluribus & amabilis exoptabilisq; habetur.

VI. REMED. Considera exempla eorum, quibus voluptatum carnalium abusus perniciem attulit. Primum sit primi parentis nostri Adæ, de quo contra Iouinianum ita Hier. *Docebo primum Adam in*

Hier. lib. 2°
Genes. 2. 26.

paradiso accepisse preceptum, ut cetera poma comedens ab vna arbore ieiunaret. Beatitudo paradisi absq; abstinentia cibi non potuit dedicari. Quamdiu ieiunauit, in paradiso fuit: comedit & eiectus est: eiectus statim duxit uxorem.

Qui ieiunus in paradiso virgo fuerat, satur in terra matrimonio copulatur.

Et Ambr. ad Sabinum. *Quod si primus ille homo, qui cum Deo loquebatur*

Ambr. l. 6. ep. 42.

in paradiso positus labi tam facile potuit, ex terra creatus virgine, quæ ad

verbum Dei formata & creatæ recenti fuerat exortu, nondum ea parricidali,

cediumq; concreta sanguine, flagitijs & dedecore polluta: quanto facilius postea

lubrica ad peccandum via maius adnexit humano generi precipitium, cum

deterior tolerabiliori per vices generationis successerit? Alterum sit Esau

de quo Basilus in regulis fufius disputatis. Esau etiam vitio, quasi ma-

Basil. q. 16.
Gen. 25. 33.

ximum malorum omnium, data incontinentia est, qui vno seculo primoge-

nita sua vendidisset. Et Hier. loco citato. Cur perdidit Esau primogeni-

Hier. in Iouin.

ta sua? nonne propter cibum? impatientiamq; gula lacrymis emendare non

potuit. Tertium sit Israelitarū, de quibus idem. Eiectus de Aegypto popu-

lus Israel, & in terram repromissionis lacte & melle manantem introducendus,

Aegyptias carnes, & pepones, alliaq; desiderat. Vinam, inquit obijsemus per-

culsi à Deo in terra Aegypti, quando super ollas carniū sedebamus. Et iterum.

Quis nos pascet carnibus? Venerunt in mentem nobis pisces, quos in Aegypto

comedebamus gratis, & cucumeres, & pepones, & porri, & cepe, & allia. At

nunc anima nostra arida, nihil nisi manna oculi nostri conspiciunt, angelorum

cibum contemnentes, carnes Aegyptias suspirabant, &c. Ingrassatus est, &

pinguefactus & dilatatus, & recalcitravit dilectus, & dereliquit Dominū qui

fecerat

Hier. ep. 22.
Basil. ep.

P. Dam. libr. 7.
epist. 19.

fecerat eum & abscēssit à Deo salutarī suo. Quartum sit regis Salomonis, de quo idem ad Eustochium, de custodia virginitatis. *Solus in delicijs Solomon fuit, & forsit an ideo corruit.* Et Basilii ad Chilonem anachoretam. *Salomoni quid attulit commoda frugis exuberans adeo opulentiā infuse sapientiā, & quæ vix dum adolescenti cœlitus de Deo cognitio indulta est, quando is demum per mulierculæ, quam ad insaniam vsq; deperibat, iuices complexus, ex cordatissimo adolescente per atatem in senium deuergentem vecors factus, & in idololatriam prolapsus concidit?* Postremum sit recentius de vxore Ducis Veneti à Petro Damiano Cardinale descriptum ad Blancam Comitissam. *Ducis Venetiarum vxor, quæ erat Constantinopolitana, tam delicate, inquit, viuebat, vt etiam communibus aquis sese dignaretur abluere: sed eius serui rorem cœli sat agebant vndiq; colligere, ex quo laboriosum satis sibi balneum procurarent. Cibos quoq; suis manibus tangebant, sed ab eunuchis alimenta quæq; in minuta concidebantur frustis: quæ mox illa quibusdam fuscinulis aureis atq; bidentibus ori suo ligentibus adhibebat. Eius porro cubiculum tot thymiamatum, aromatumq; generibus redolebat, vt & vobis narrare dedecus fatear, & auditor forte non credat. Sed omnipotenti Deo, quantum huius femina exosa fuerit superbiā manifesta docuit vlciscendo censura. Vibrato quippe super eam diuini mucrone iudicij corpus eius omne computruit, ita vt membra corporis vndique cuncta marcescerent, totumq; cubiculum intolerabili prorsus fetore complerent, si quispiam tantam perferre narium iniuriā potuit: non cosmeta, non seruulus, vix vna duntaxat ancilla non sine specie redolentis auxilio in eius absque quij sedulitate permansit. Eadem tamen raptim accedebat, & protinus fugiens abscedebat: diutius enim hoc languore decocta & miserabiliter cruciata, amicis quoq; letantibus, diem elausit extremum. Quid ergo sit caro, docet ipsa caro, quodq; perhibet mortua, testetur & vna. Habes ibidem & alia exempla.*

Basil. in reg. t.
disp. q. 16.

1. Cor. 9. 27.

VII. REMED. Continentia, & castigatio carnis. Continentia autem nomine cum Basilio intelligimus eam, qua tollendæ contumacia corporis causa pietatis ergo de industria sequimur rerum voluptatem utilitantum abstinentiam. Ea, inquit, absolutæ continentie ratio est, vt lingue, vt oculis limites prescribat, vt auribus minimè curiosam indulgeat auscultationem, & singulis his cancellos ipsorum officij quasi quosdam circumscribat: extra quos, qui egressus sit, is incontinens ac petulans est. Et rursum Castigatio præterita corporis, & in seruitutem illa redactio nulla re aut opere efficitur, quàm continentia. Siquidem feruor ille, qui in iuuenibus vigeret solet, itemq; difficilis ad coercendum ad libidines impetus continentia veluti quodam freno cohibetur. Non enim, vt ait Salomon, inutiles sunt stultæ delicta. Quid autem carne, qua molliter accuretur, & iuuentutis astu temerè

huc illucq; agitetur, fingi stultius potest? idcirco Apostolus dicit. Et carnis curam ne feceritis in desiderijs. Et que in delicijs est, viuens mortua est. Et Rom. 13. 14. alibi in homilia de legendis gentilium libris. Est totum corpus castigandum, ac fere cuiusdam instar cohibendum, & ab ipso aduersus animam tumultus orientes ratione veluti flagello compescendi, ne frenum voluptati omnino laxando mens velut auriga ab equis contumacibus misere rapiatur, ac inter cetera Pythagora meminisse dicti oportet, qui videns quendam se cibis lautè curantem ac saginantem. Heus, inquit, miser, non desinis continuo dariorem tibi carcerem preparare? Ambrosius de Elia & ieiunio. Castigemus corpus nostrum ieiunijs, fugiamus indecoras comessationes: caueamus, ne nobis dicatur. Plulate à vino. Ne veniat Moyses, & Leuitas aduocet: & quicumq; paratus ad Dominum armatam dexteram gerat, sparare se ab his, qui manducando & bibendo grauiam contraxere peccata. iterum. Nemo amarioribus preoptet dulciora. Dulcis voluptas videtur amarum ieiunium. Hoc amarum illud dulce tollatur. Solent amara etiam ipsis plus prodesse corporibus. Sicut enim cum in intimis puerorum visceribus vermes ex cibi indigestione nascuntur, extingui non queunt, nisi cum amarior potus infunditur, aut medicamento- rum vis inolefcit asperior, quorum odore moriantur: ita profundum animæ virtus ingressa ieiunij, culpam latentem interficit. Hier. ad Furiam, de vi- duitate Ieruanda. Quicquid facit seminarium voluptatum, venenum pu- ta. Parcus cibus, & venter semper esuriens triduo ieiunij prefertur. Et mul- to melius est quotidie parum, quam raro satis sumere. Pluuia illa optima est, que sensim descendit in terram. Subitus & nimius imber in præceps arua sub- uertit. Deniq; Chryl. ad populum Antioch. Euaferunt Dei minas Nini- uie per ieiunium, meretrix Dominum lacrymis conciliauit. Paulus peccatū confitens penitentium fit doctor. latro credens paradisi ciuis factus est. Hec medicamina capientes vulnera nostra curemus dicentes. Sana me Domine & sanabor. Et sana animam meam, quia peccaui tibi. Suscipiens enim medicus dicit. Ego sum qui deleo peccata tua, nec amplius recordabor. Vides, quot tibi medicinas medicus parauit? Ipse elige, quam vis. Auxiliorum tibi varietatem iuxta vulnerum differentiam demonstrauit. Si non potes elemosinas facere, compungere. Si non potes ieiunare sicut Niniuie, saltē ut meretrix peccata lacrymis abluat. Si ieiunare non potes, eia ad misericordiam Dei confuge, cum Dauide dicens. Miserere mei Deus, secundum magnam misericordiam tuam. Non est enim viperæ morsus, ut super ipsum medicinam imponam, nec macula ex luto facta, ut ipsam aqua abluā, sed ex diaboli morsu vulnus egens clementie tue misericordia. Tantum accede petens, & oleum instillabit benignus, qui dixit. Si conuertatur impius à via sua mala, non recordabor iniquitatum eius, quas commisit. Tantum vulnus reuella, & dic. Miserere mei Deus propter nature infirmitatem, & propter tuam bonitatem. Tantum desidera

Ambr. c. 22.

Hier. epist. 22.

Chryl. hom. 22.

Ioan. 3.

Luc. 74.

2. Tim. 1.

Luc. 21.

Jerem. 17.

Psal. 40.

Hebr. 10.

Psal. 50. 6.

Ezech. 33. 13.

Dddd

curari.

curari. Salutem enim tuam Medicus querit, qui errantem ouem conuertit, qui ad malos & bonos vocandos in bivia misit. Ecce & nunc ubi vendit regnum caelorum. Si non habes obulum vnde emas, eme gemitu. Fragmento panis caelorum regnum tibi retribuit, &c.

VIDE V. Amor sui. Chorea. Ebrietas. Gula. Luxuria. Festiulatus. Voluntas propria.

VOTI VIOLATIO.

Remedia aduersus Voti Violationem.

Pro. 6. 12.

Pro. 17. 8.

Ecl. 10. 4.

Ecl. 11. 22.

1. Cor. 7. 20.

Num. 30. 3.

Deut. 23. 21.

Iob 22. 17.

Psal. 75. 12.

Ecl. 5. 3.

Pro. 20. 25.

Luc. 9. 62.

1. Tim. 5. 11.

IREMEDI. Considera Spiritus S. oracula, diuinis scriptis consignata. Ac primò quidem ijs accuratè describuntur mores apostatae, desertoris, scilicet, vel fidei Catholicae, vel fidei Deo datae per votum castitatis aut religionis. Homo apostata, ait Salomon, vir inutilis, graditur ore peruerso, annuit oculis, terit pede, digito loquitur, prauo corde machinatur malum. & omni tempore iurgia seminat. Et rursus. Sicut avis transmigrans de nido suo, sic vir qui derelinquit locum suum, id est, qui deserit statum suum & vocationem, incertis vagatur sedibus, multis obnoxius periculis & damnis. 2. hortantur ad perseuerantiam in suscepto semel vitæ instituto. Si Spiritus, inquit Ecclesiastes, potestatem habentis ascenderit super te, locum tuum ne dimiseris. Et Syracides. Ne manseris in operibus peccatorum: confide autem in Deo, & mane in loco tuo. Et Apostolus. Vnusquisq; in qua vocatione vocatus est, in ea permaneat. 3. docent, Vota semel Deo facta, esse reddenda. Vt in Numeris. Si quis virorum votum Domino vouerit, aut se constrinxerit iuramento: non faciet irritum verbum suum, sed omne quod promissit implebit. Et in Deuteronomio. Cum voueris Domino Deo tuo, non tardabis reddere, quia requirit illud Dominus Deus tuus, & si moratus fueris, reputabitur tibi in peccatum. Et apud Iob. Rogabis eum, nempe Deum, & exaudiet te, & vota tua reddes. Et in Psalm. Vouete, & reddite Domino Deo vestro, omnes, qui in circuitu eius offertis munera. Et apud Ecclesiasten. Si quid vouisti Deo, ne moreris reddere: displicet enim ei infidelis & stulta promissio, sed quicumq; voueris, redde. multoq; melius est non vouere, quam post votum promissa non reddere. 4. declarant desertores sui status, vel votorum, reos esse exitij æterni. Salomon enim sic loquitur. Ruina est homini deuorare sanctos, & post vota retractare. Et Christus apud Lucam. Nemo mittens manum suam ad aratrum, & respiciens retro, aptus est regno Dei. Et B. Paulus. Adolescentiores viduas deuita: cum enim luxuriata fuerint in Christo, nubere volunt, habentes damnationem, quia primam fidem irritam fecerunt.